



Bezoekadres

Rijnstraat 50  
2515 XP Den Haag  
Postbus 16164  
2500 BD Den Haag

T 070 340 70 00  
www.scp.nl

**Inlichtingen bij:**

Algemene ontwikkelingen  
Dr. Ria Vogels  
T 070 340 7841  
r.vogels@scp.nl

of:

Dr. M. Gijsberts  
T 070 340 7801  
m.gijsberts@scp.nl

## PERSBERICHT

### **Deskundigen bezorgd over leefsituatie Poolse, Bulgaarse en Roemeense kinderen in Nederland**

#### Verkenkend onderzoek naar deze kinderen

Den Haag, 23 september 2014

- Pendel- en verhuisgedrag van Poolse, Bulgaarse en Roemeense migranten houdt risico's in voor schoolloopbaan (schooluitval, geen diploma's) en welzijn van de kinderen (ontworteling, probleemgedrag).
- Deskundigen signaleren meer problemen om leerachterstanden in te halen bij Bulgaarse kinderen dan bij Poolse.
- Vooral tieners lopen volgens de deskundigen risico. Cumulatie van omstandigheden als een gebrekkige leefomgeving, taalachterstand, zich hier niet thuis voelen en weinig aandacht van ouders kunnen leiden tot schooluitval, probleemgedrag en overlast.
- Zowel migranten als gemeenten en instanties missen kennis over elkaar, dat bemoeilijkt de communicatie over het kind. Ook de taalbarrière en het wantrouwen tegenover overheid en instanties hinderen de communicatie.

Dit zijn enkele conclusies uit de SCP-publicatie *Poolse, Bulgaarse en Roemeense kinderen in Nederland. Een verkenning van hun leefsituatie*. In het rapport, geschreven door onderzoekers dr. Ria Vogels, dr. Mérove Gijsberts en dr. Maaïke den Draak, wordt een beeld gegeven van de leefsituatie van kinderen van recent gearriveerde migranten uit Polen, Bulgarije en Roemenië. Zij zijn sinds de uitbreiding van de Europese Unie in 2004 met hun ouders naar Nederland gekomen. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau gevraagd onderzoek te doen naar de leefsituatie van deze kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar. Ingegeven door de wens herhaling van problemen zoals bij kinderen van Turkse en Marokkaanse migranten te voorkomen, is het van belang de vinger aan de pols te houden en de positie en leefsituatie van kinderen uit Polen, Bulgarije en Roemenië goed te monitoren. Aangezien er nog veel onbekend is en er op uiteenlopende terreinen signalen over mogelijke problemen zijn, is ervoor gekozen een verkennend onderzoek te houden. Er zijn interviews gehouden met een dertigtal deskundigen en professionals uit verschillende domeinen.

De interviews hebben weliswaar belangrijke thema's die in de ogen van deskundigen spelen, naar voren gebracht, maar bieden geen inzicht in de omvang van de gesignaleerde problemen.

**Een relatief kleine maar groeiende groep**

In Nederland zijn ongeveer 41.000 kinderen (0-18 jaar) uit Midden- en Oost-Europese landen ingeschreven in het bevolkingsregister (GBA). Het merendeel daarvan betreft kinderen afkomstig uit Polen (24.000). Daarnaast zijn er circa 4700 Bulgaarse en 4100 Roemeense 0-18 jarigen ingeschreven. Zij wonen in meerderheid in de grote steden. Het aantal kinderen is nog niet groot, maar neemt wel toe, ook door geboorte in Nederland. Bekend is dat er ook kinderen in Nederland zijn die niet staan ingeschreven, maar onbekend is hoeveel kinderen dat zijn. Roemeense kinderen blijken minder in beeld te zijn bij de geraadpleegde deskundigen, mogelijk omdat zij meer gespreid over Nederland wonen. Hierdoor is het zicht op hen in deze verkenning beperkt.

**Mobiliteit is kenmerkend voor deze groep migranten en is een risicofactor**

Migranten uit Polen, Bulgarije en Roemenië onderscheiden zich van de meeste andere migrantengroepen door hun mobiliteit, zowel tussen Nederland en het herkomstland als binnen Nederland. Ouders gaan met hun kinderen heen en weer voor vakanties, familiebezoek en gezondheidszorg, en laten hun kinderen soms ook een tijd achter bij familie in het herkomstland. Daardoor lopen kinderen het risico ontworteld te raken (zich nergens meer thuis te voelen), wat tot psychische problemen kan leiden. Ook leidt dit tot ongewenste onderbrekingen van de schoolloopbaan, waardoor het moeilijker wordt om een diploma of startkwalificatie te behalen. Scholen geven aan dat de mobiliteit van deze groepen het lastig maakt om achterstanden bij de kinderen te bestrijden.

**Slechte woon- en leefomgeving hebben een weerslag op kinderen**

Armoede, illegale huisvesting, slechte woonomstandigheden en gebroken gezinnen (vooral bij Polen) lijken veel voorkomende problemen te zijn voor migranten uit Polen, Bulgarije en Roemenië. Dergelijke omstandigheden hebben een weerslag op het welzijn van de kinderen.

De geïnterviewde deskundigen maken zich zorgen over dat deel van de Poolse kinderen die op campings en recreatieparken wonen, vanwege het grotere risico op blootstelling aan drankmisbruik, vechtpartijen en huiselijk geweld. Bij de Bulgaarse kinderen die met hun ouders in kleine, slechte, overvolle woningen in de grote steden wonen, zijn er zorgen over de onzekere, armoedige en soms ongezonde leefsituatie. Over kinderen die met hun ouders verspreid in de wijken van de grote steden of in de kleinere plaatsen wonen, zijn minder zorgen.

**Onderwijsdeelname, een gemengd beeld**

Doordat ze vroeg het basisonderwijs in stromen en hun ouders hoger opgeleid zijn, gaat het met jonge Poolse kinderen in de regel goed. Bulgaarse kinderen hebben meer achterstand, die ook lastiger te bestrijden lijkt dan bij Poolse kinderen.

Tieners die later het Nederlandse onderwijs in stromen, lijken meer moeite te hebben om de taal onder de knie te krijgen en hebben onder meer daardoor veel moeite om een diploma op niveau te halen. Niet goed mee kunnen komen, maar ook onder het eigenlijke niveau zitten, werken demotiverend en kunnen leiden tot spijbelen, opstandig gedrag en voortijdig schoolverlaten. Vooral bij Bulgaarse jongeren lijkt veel schoolverzuim voor te komen.

**Fysieke gezondheid goed, maar knelpunten in het welzijn van kinderen**

De fysieke gezondheid van de kinderen die bij de jeugdgezondheidszorg in beeld zijn, lijkt over het algemeen goed. Wel zijn er signalen van overgewicht en een slecht gebit bij Poolse basisschoolkinderen. Sommige ouders, met name Poolse ouders die lange dagen werken, laten hun kinderen vaak alleen thuis, ook op jonge leeftijd. Dat vraagt een grote mate van zelfstandigheid van de kinderen. Hulpverleners vinden dit voor jonge kinderen niet wenselijk. Zij signaleren risico's voor het welzijn van de kinderen: ontworteling (kinderen die zich nergens thuis voelen) en onthechting (zwakke band met ouders, kinderen krijgen te weinig aandacht).

**Kwetsbare tieners: risico op ontworteling, onthechting én ontsporing**

Sommige pubers uit deze groepen hebben een slechte band met hun ouders, onder meer als gevolg van de migratie en onzekere leefsituatie en het gebrek aan aandacht en begeleiding van hun ouders. Hulpverleners zien als gevolg van deze omstandigheden ontwortelde en onthechte kinderen, die soms probleemgedrag ontwikkelen (ontsporing). Zij zien dit niet alleen, maar wel het meest bij tieners. Deskundigen uit onderwijs, zorgverlening en politie noemen verkeerde vrienden, rondhangen en overlast gevend gedrag op straat, conflicten met ouders, weglopen, problemen op school, schoolverzuim, en in enkele gevallen ook tienerzwangerschappen en prostitutie. Ontsporing komt volgens de deskundigen tot op heden niet veel voor, maar zij achten het risico erop wel aanwezig.

**Knelpunten in de communicatie**

Gemeenten en instanties (o.a. onderwijs en zorg) ervaren problemen in de communicatie met migranten uit Polen, Bulgarije en Roemenië. De taalbarrière en het wantrouwen jegens overheidsinstanties en hulpverleners spelen hierbij een belangrijke rol. Ook de onbekendheid bij gemeenten en instanties over hoe de migrantengroepen het beste te benaderen zijn, staat communicatie en hulpverlening in de weg.

**Knelpunten in het onderwijs**

Voor Poolse kinderen komen vanwege het opleidingsniveau van hun ouders niet in aanmerking voor de gewichtenregeling. Dit is in de ogen van onderwijsgevers onterecht. Hierdoor krijgen scholen met veel Poolse leerlingen geen extra middelen om leerachterstanden tegen te gaan, terwijl die achterstanden er wel zijn.

Scholen wijzen verder op de hoge mobiliteit van de groep als een belemmering om de kinderen op te vangen. Kinderen die gedurende het schooljaar van school wisselen, tellen niet mee in de bekostiging en wisselende samenstellingen van klassen gedurende het schooljaar zijn lastig voor het behalen van de gestelde leerdoelen.

**Persbericht**

SCP-publicatie 2014/24, *Poolse, Bulgaarse en Roemeense kinderen in Nederland. Een verkenning van hun leefsituatie*, Den Haag, 2014, Sociaal en Cultureel Planbureau, ISBN 978 90 377 0719 9.

De publicatie is alleen als pdf verkrijgbaar. Deze is te downloaden via de website: [www.scp.nl](http://www.scp.nl)

Voor meer informatie: SCP: Ria Vogels, tel. 070-340 7841, r.vogels@scp.nl of Mérove Gijsberts, tel 070-340 7801, m.gijsberts@scp.nl.

Voor algemene vragen: Irma Schenk (voorlichter), tel. 070-340 5605, i.schenk@scp.nl.